

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”
(для магістрів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2011

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів — це важлива складова навчального процесу, що сприяє активізації засвоєння знань та їх практичній реалізації, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчального процесу студентами у вільний від занять час.

Метою самостійної роботи є сприяння якнайглибшому засвоєнню студентами теоретичних і практичних знань з дисципліни, поглибленню вивчення філософських засад державного управління та місцевого самоврядування у процесі забезпечення системності офіційної політики як на загальнодержавному, так і на регіональному та місцевому рівнях. Розглядаються місце і роль ідеології, технології та стилю в діяльності органів державної влади й управління різних рівнів, зокрема у виробленні та реалізації соціально-економічної та гуманітарної політики. Також методичні матеріали передбачають опанування у повному обсязі навчальної програми та формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Основним завданням самостійної роботи студентів з дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування” є закріплення знань із соціально-філософських і соціально-психологічних аспектів управлінської діяльності, сучасних схем і моделей державного управління та місцевого самоврядування в Україні та Європі, стратегій розробки державних, регіональних, відомчих, галузевих, міжгалузевих програм у різних сферах державного будівництва та регіональної політики. Крім цього, завдання самостійної роботи передбачають систематизацію здобутих знань, їх застосування при вирішенні практичних завдань і написанні наукових робіт, а також виявлення слабких місць у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування” становить понад 75 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування
П. Ф. Вознюком

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 5 від 26.12.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Вознюк П. Ф. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування” (для магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 48 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування”, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2011
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2011

У пропорованих методичних рекомендаціях розглядаються форми самостійної роботи студентів, порядок організації та контролю. Подаються основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання.

Необхідність вивчення дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування” обумовлена з’ясуванням цілого комплексу питань, пов’язаних із розвитком української державності, передусім ролі різноманітних управлінських механізмів у створенні передумов і виробленні орієнтирів для поступального розвитку нашої держави.

Всебічне засвоєння матеріалів курсу надасть студентам можливість *знати*:

- філософські засади державного управління та місцевого самоврядування для аналізу та вирішення актуальних державотворчих проблем;
- історію й основні етапи осмислення державноуправлінської проблематики у рамках філософського знання в Україні та світі;
- вплив світоглядних орієнтацій і політичних ідеологій на формування стилів державного управління та моделей місцевого самоврядування;
- практику застосування філософського аналізу у галузі соціально-економічної, гуманітарної, екологічної та іншої політики;

уміти використовувати:

- філософські категорії у галузі державного управління та місцевого самоврядування, сучасні методологічні підходи щодо їх застосування в системі державної політики на центральному та місцевому рівнях;
- технології, стилі, форми й методи організації управлінської діяльності в роботі органів державної влади та місцевого самоврядування;

визначати:

- місце і роль різних філософських концепцій у формуванні світових парадигм державного управління та політичного керування;
- необхідність застосування тих чи тих філософських концепцій і доктрин у вітчизняній системі державного та регіонального управління й місцевого самоврядування;

- ефективність наявних форм, стилів і методів діяльності органів влади за результатами аналізу відповідного вітчизняного й зарубіжного досвіду їх реалізації, виходячи із проголошених орієнтирів, цілей і завдань української державності;
- основні напрями вдосконалення організаційного забезпечення державного управління та місцевого самоврядування у контексті філософського осмислення управлінської діяльності;

розробляти:

- плани, пропозиції (проекти) державних, регіональних і галузевих програм соціально-економічного та гуманітарного розвитку за результатами застосування філософського підходу до аналізу державної політики на основі методології конструювання перспективних моделей державно-управлінських рішень і керувати процесом планування та відповідними проектами;
- пропозиції щодо вдосконалення чинних планів діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування на основі виявлених ознак їх недосконалості за результатами вивчення й аналізу ефективності діючих документів, існуючої практики регулювання суспільних відносин;
- внутрішню нормативну документацію (накази, розпорядження) щодо виконання завдань міжнародних, державних, регіональних, галузевих, міжгалузевих програм і проектів розвитку шляхом застосування методів системного аналізу;
- практичні рекомендації для органів державної влади та місцевого самоврядування, окремих посадовців і політичних лідерів щодо вибору ними ефективних інструментів і варіантів національного розвитку на основі методів порівняльного аналізу ступеня відкритості, прогнозованої стабільності та ефективності;
- механізми реалізації стратегії, стратегічні плани інституції (органу державного управління або місцевого самоврядування), вимоги до її програми, засоби і методи аналізу зовнішніх і внутрішніх факторів при плануванні, забезпечення єдності мети, завдань і засобів реалізації програми діяльності інституції;

аналізувати:

- проблеми, потенційні можливості та напрями розвитку філософії державного управління і місцевого самоврядування в Україні;
- хід упровадження різноманітних стратегічних концепцій, доктрин і підходів в управлінську практику, шляхи та методи

вдосконалення його інституційного та правового забезпечення, конкретні управлінські рішення.

Отже, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування” спрямовані на те, щоб дати студентам теоретичне уявлення про філософські засади державного управління, політичного керування та місцевого самоврядування, а також можливість застосувати здобуті знання, вміння та аналітичні навички на практиці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семинарські (практичні) заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни			
1	Сутність і функції філософського знання у системі державного управління	2		5
2	Філософський зміст основних категорій державного управління	2		5
	Змістовий модуль II. Історія становлення філософії державного управління як окремої галузі знання			
3	Проблема держави і влади у давніх суспільствах	2		5

1	2	3	4	5
4	Державницька філософська думка європейського Середньовіччя		2	5
5	Філософія держави у добу Відродження і Реформації	2		5
6	Новочасна філософія державного управління	2		5
7	Плюралізм державно-управлінських концепцій XIX–XX ст.		2	5
	Змістовий модуль III. Ідеологія, технологія та стиль у філософії державного управління і місцевого самоврядування			
8	Поняття ідеології, технології та стилю у контексті сучасних дослідницьких підходів			6
9	Місце і роль ідеології та технології в системі державного управління і місцевого самоврядування	2		5
10	Онтологія взаємозв'язку ідеології, технології та стилю в управлінській діяльності		2	5
11	Ідеологічні імперативи технології та стилю впровадження адміністративної системи	2		5
12	Ідеологія, технологія та стиль кадрового забезпечення державного управління і місцевого самоврядування			5
Разом годин: 81		14	6	61

ЗМІСТ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Тема 1. Сутність і функції філософського знання у системі державного управління

1. Філософія як галузь знання та її зв'язок із іншими науками.
2. Сутність філософії державного управління та місцевого самоврядування як навчальної дисципліни.
3. Місце і роль філософського підходу в управлінні суспільством і державою.
4. Функції філософського осмислення державно-управлінської проблематики.
5. Філософські основи розробки концепцій і доктрин державного управління.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутнісна специфіка філософського знання?
2. Розкрийте взаємозв'язок філософії з іншими гуманітарними науками.
3. Визначте особливості філософії державного управління та місцевого самоврядування як навчальної дисципліни.
4. Окресліть сферу застосування філософського підходу в управлінській практиці.
5. Виділіть предмет та об'єкт дисципліни.
6. Розкрийте мету та завдання дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування”.
7. У чому полягають основні функції дисципліни?
8. Покажіть зв'язок філософії державного управління і місцевого самоврядування з іншими дисциплінами.
9. Висвітліть місце і роль філософії в системі державного управління.
10. Охарактеризуйте філософські основи концепцій управління державою.

Теми рефератів

1. Теоретико-методологічні засади дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування”.
2. Філософія як особлива галузь знання.
3. Філософські засади науки управління.
4. Філософія влади і панування.
5. Державне управління як об'єкт філософського аналізу.
6. Специфіка викладання філософії державного управління та місцевого самоврядування як навчальної дисципліни.

Тестові завдання

I. Основним об'єктом дослідження філософії як науки є:

- а) Всесвіт;
- б) людина;
- в) людська душа;
- г) закономірності пізнання.

II. Серед гуманітарних наук нині найбільш спорідненою із філософією залишається:

- а) політологія;
- б) соціологія;
- в) психологія;
- г) історія.

III. Філософське вчення, що виступає в якості керівного теоретичного або політичного принципу у певному суспільстві чи сфері діяльності, має назву:

- а) програма;
- б) концепція;
- в) доктрина;
- г) догма.

IV. Головною метою застосування філософського підходу в управлінні суспільством і державою є:

- а) з'ясування місця людини у Всесвіті;
- б) передбачення можливих шляхів еволюції людської свідомості;
- в) забезпечення гармонійного розвитку суспільства й особи;
- г) оптимізація функціонування інституту держави з урахуванням інтересів суспільства й особистісного потенціалу кожного громадянина.

V. Визнання пріоритету практичної корисності та ефективності лягло в основу філософського принципу, відомого як:

- а) раціоналізм;
- б) утилітаризм;
- в) прагматизм;
- г) реформізм.

VI. Підходами до вивчення феномену держави, що їх можна виокремити на сучасному етапі розвитку політичного знання, є:

- а) соціально-правовий;
- б) політико-філософський (політико-науковий);
- в) класовий;
- г) правовий і організаційно-структурний;
- д) правильні відповіді “а–в”;
- е) правильних відповідей немає.

VII. Основними вимогами до застосування філософського аналізу у державному управлінні повинні бути:

- а) науковість;
- б) політична коректність;
- в) об'єктивність;
- г) практична значущість;
- д) правильні відповіді “а–г”;
- е) всі відповіді правильні.

Література [7; 11; 15; 16; 32; 46; 62; 63]

Тема 2. Філософський зміст основних категорій державного управління

- 1. Становлення основних державноуправлінських категорій у рамках загальнофілософського знання.
- 2. Феномен влади.
- 3. Держава як форма суспільної організації та філософська проблема.
- 4. Філософське розуміння політики як мистецтва управління державою.
- 5. Основні тенденції філософського осмислення політичних явищ.

Питання для самоконтролю

- 1. Назвіть основні категорії державного управління.
- 2. Розкрийте сутність влади як характеристики людського суспільства.
- 3. Висвітліть проблему філософського аналізу інституту держави.
- 4. Розкрийте роль держави як форми суспільної організації та філософської проблеми.
- 5. У чому полягає значення політики як мистецтва управління державою?
- 6. Проаналізуйте сучасні тенденції філософського пізнання у царині політики.
- 7. Розкрийте роль держави як управлінського інституту.
- 8. Назвіть основні філософські концепції держави.

Теми рефератів

- 1. Формування категоріального апарату державного управління.
- 2. Особливості становлення та розвитку основних державноуправлінських категорій у рамках загальнофілософського знання.
- 3. Влада як суспільний феномен.
- 4. Держава як управлінський інститут.
- 5. Філософські концепції держави.
- 6. Філософія політики та її основні напрями.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильну відповідь. До філософських категорій науки державного управління належать:

- а) влада;
- б) суспільство;
- в) управлінська вертикаль;
- г) держава;
- д) правильні відповіді “а”, “б” і “г”;
- е) правильних відповідей немає.

II. Влада є складним феноменом, притаманним:

- а) індустріальному суспільству;
- б) постіндустріальному (інформаційному) суспільству;
- в) людському суспільству взагалі;
- г) спільнотам усіх високоорганізованих тварин.

III. Держава за своєю сутністю є:

- а) формою суспільної організації;
- б) способом співжиття;
- в) суспільним інститутом;
- г) апаратом панування та гноблення;
- д) всі відповіді правильні;
- е) правильних відповідей немає.

IV. Політика як вид діяльності являє собою насамперед:

- а) вміння реалізовувати лідерські здібності;
- б) мистецтво управління державою;
- в) майстерність узгодження інтересів і досягнення компромісів;
- г) фахове партійне будівництво.

V. Люди, які професійно здійснюють функції управління державою на найвищому рівні, у сучасних наукових концепціях отримали назву:

- а) еліта;
- б) бюрократія;
- в) правлячий клас;
- г) олігархія.

VI. Основними підходами до визначення сутності еліти та її місця в системі державного управління є:

- а) ціннісний;
- б) функціональний;
- в) комбінований;
- г) егалітаристський;
- д) правильні відповіді "б–г";
- е) правильних відповідей немає.

VII. Процес етатизації (одержавлення) суспільного життя з необхідністю включає наступні трансформації політичної влади:

- а) централізацію;
- б) деперсоніфікацію;
- в) концентрацію;
- г) бюрократизацію;
- д) правильні відповіді "а–г";
- е) всі відповіді правильні.

Література [1; 7; 8; 11; 15; 16; 32; 44; 59]

Змістовий модуль II. Історія становлення філософії державного управління як окремої галузі знання

Тема 3. Проблема держави і влади у давніх суспільствах

1. Державно-управлінська думка у давніх цивілізаціях Близького Сходу.
2. Вчення про державу у Давньому Китаї.
3. Формування основних ідей філософії державного управління у Давній Індії.
4. Влада, суспільство і держава у філософських концепціях античної Греції.
5. Теорія і практика державного управління у республіканському та імператорському Римі.

Питання для самоконтролю

1. Вкажіть передумови становлення вчень про державу у давніх суспільствах.
2. Охарактеризуйте основні риси державно-управлінської думки рабовласницьких цивілізацій Давнього Сходу.
3. Проаналізуйте положення давньоіндійської науки управління державою.
4. Дайте порівняльну характеристику давньоіндійської та давньокитайської концепцій управління державою.
5. Порівняйте вчення про державу різних представників давньогрецької філософії.
6. Що є ідейною основою державного управління в рабовласницькому Китаї?
7. Висвітліть державницькі концепції античного Риму.
8. Назвіть характерні особливості римської системи державного управління.

Теми рефератів

1. Становлення державницьких ідей у Давньому Світі.
2. Ідейна основа державного управління у рабовласницькому Китаї.
3. Державне управління в індійській філософії.
4. Античні концепції влади і держави.

5. Теорія та практика державного управління в республіканському Римі.
6. Державна система імператорського Риму.

Тестові завдання

I. Безпосередніми передумовами систематизації управлінського знання у давніх суспільствах були:

- а) пом'якшення клімату у Північній півкулі приблизно 10 тис. років тому;
- б) розвиток відтворюючого господарства та виникнення розподілу праці;
- в) міжплеменні війни;
- г) майнове розшарування первісних людських спільнот;
- д) виокремлення правлячої верстви (вождів);
- е) всі відповіді правильні.

II. Прибічниками централізованої держави і деспотичної влади серед представників філософських шкіл Давнього Китаю були:

- а) конфуціанці;
- б) номіналісти;
- в) легісти;
- г) даоси.

III. Найвідоміший давньоіндійський трактат про управління державою має назву:

- а) Тріпітака;
- б) Артхашастра;
- в) Камасутра;
- г) Авеста.

IV. Ймовірним автором найбільш цілісної державницької концепції Давньої Індії був:

- а) Чандрагупта;
- б) Біндусара;
- в) Каутілья;
- г) Будда Шак'ямуні.

V. В якості провідної верстви ідеальної держави майбутнього Платон розглядав:

- а) землеробів;
- б) воїнів;
- в) жерців;
- г) філософів.

VI. В основу давньоримської імперської ідентичності було покладено принцип:

- а) племенної належності;
- б) етнічної спорідненості;
- в) громадянства;
- г) конфесійної орієнтації.

VII. Розвиток римської державності найбільш очевидно доводить, що системоутворююче значення для побудови централізованої управлінської вертикалі має:

- а) єдина система оподаткування;
- б) єдина релігія;
- в) єдина освітня політика;
- г) єдина мережа транспортних комунікацій.

Література [5; 6; 19; 31; 34; 37–39; 47; 67]

Тема 4. Державницька філософська думка європейського Середньовіччя

1. Суспільні трансформації пізньої античності як передумова формування середньовічної державознавчої парадигми.
2. Християнська концепція влади.
3. Філософія держави і права Августина Аврелія.
4. Державницька доктрина Томи Аквінського.
5. Єретичні християнські вчення про владу і державу.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні передумови зміни підходів до осмислення феномену держави у ранньому Середньовіччі.
2. Вкажіть головні причини дестабілізації та занепаду римської системи державного управління:

3. Дайте загальну характеристику християнської державницької думки.
4. Визначте сутність філософської концепції держави Августина Аврелія.
5. Розкрийте зміст державницької доктрини Томи Аквінського.
6. Покажіть місце держави у філософії томізму.
7. З'ясуйте ступінь впливу християнства на становлення системи врядування в середньовічних державах Європи.
8. Що Ви знаєте про еретичну державницьку думку Європи?

Теми рефератів

1. Державницька філософська думка європейського Середньовіччя.
2. Християнська концепція влади і держави.
3. Державно-правове вчення Августина Аврелія.
4. Держава у філософії томізму.
5. Державницька думка в еретичних ученнях Середньовіччя.
6. Релігійний аспект європейської середньовічної державності.

Тестові завдання

I. Головними причинами дестабілізації і занепаду римської системи державного управління були:

- а) масові повстання рабів і колонів;
- б) вторгнення варварів;
- в) поширення християнства;
- г) падіння врожаїв пшениці внаслідок зростання посушливості клімату;
- д) сепаратизм провінцій;
- е) правильних відповідей немає.

II. Спільним ідейно-світоглядним джерелом християнства й комуністичних утопій було вчення юдейської суспільно-релігійної течії:

- а) фарисеїв;
- б) саддукеїв;
- в) есеїв;
- г) зелотів.

III. Згідно панівної у християнській релігії точки зору світська влада є:

- а) незаконною;
- б) нечистою;
- в) богоданою;
- г) такою, що потребує Божого і церковного благословення.

IV. Згідно православної традиції, найбільш послідовно реалізованої у Візантії, розподіл сфер компетенції між духовною та світською владами здійснювався на основі принципу:

- а) гармонії;
- б) симфонії;
- в) автономії;
- г) дихотомії.

V. Автором чинної нині офіційної філософсько-політичної доктрини католицизму був:

- а) апостол Павло;
- б) Тертуліан;
- в) Августин Аврелій;
- г) Тома Аквінський.

VI. Офіційну доктрину католицької церкви в галузі філософії і політики (“єдино істинну філософію”) було проголошено папською енциклікою у:

- а) 1579 р.;
- б) 1679 р.;
- в) 1779 р.;
- г) 1879 р.

VII. Ідейний напрям у католицизмі, що обґрунтовує “невід’ємне” право римських пап на необмежене втручання у світські справи будь-якої країни, дістав назву:

- а) екуменізм;
- б) папоцезаризм;
- в) ультрамонтанство;
- г) франкмасонство.

Література [2; 9; 11; 20; 34; 36; 38; 68]

Тема 5. Філософія держави у добу Відродження і Реформації

1. Особливості європейської політичної філософії пізнього Середньовіччя.
2. Гуманізм як принцип політичного знання та державного управління.
3. Державницька думка представників раннього (італійського) Відродження (Данте Аліґ'єрі, Марсилій Падуанський, Нікколо Макіавеллі).
4. Політико-філософські ідеї пізнього (північного) Відродження та Реформації (Еразм Ротердамський, Мартін Лютер, Мішель де Монтень).
5. Утопічні державно-політичні моделі Ренесансу (Томас Мор, Френсіс Бекон, Томмазо Кампанелла).

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть головні особливості пізньосередньовічної політичної філософії.
2. У чому полягає сутність гуманізму як державно-управлінського принципу?
3. Розкрийте політичну та соціально-економічну сутність гуманізму.
4. Дайте порівняльну характеристику філософії держави у добу Відродження і Реформації.
5. Назвіть основні праці з філософії державного управління і місцевого самоврядування у добу Реформації.
6. Охарактеризуйте вчення про державу представників раннього Відродження.
7. Проаналізуйте політико-філософські погляди діячів пізнього (північного) Відродження.
8. Порівняйте різні утопічні проекти державного устрою доби Ренесансу.

Теми рефератів

1. Філософія держави у добу Відродження і Реформації.
2. Політична філософія пізнього Середньовіччя.
3. Політична сутність гуманізму.
4. Державницькі концепції раннього Відродження.
5. Філософія влади Нікколо Макіавеллі.
6. Соціально-політичні утопії Ренесансу.

Тестові завдання

I. Гуманістичне розуміння політики полягає насамперед у:

- а) запереченні застосування сили як засобу примусу;
- б) відкиненні примату релігійності;
- в) пріоритетові традицій минулого;
- г) визнанні людини та її інтересів найвищою цінністю й метою політики;
- д) утвердженні моральної влади;
- е) усі відповіді правильні.

II. Філософське кредо макіавеллізму як концепції державного управління звучить так:

- а) “знання — сила”;
- б) “мета виправдовує засоби”;
- в) “моральність — запорука успіху”;
- г) “людина понад усе”.

III. Елементи протестантської релігійності у практику політичного врядування вперше було впроваджено:

- а) лютеранами у Німеччині;
- б) кальвіністами у Нідерландах;
- в) цвінгліанцями у Швейцарії;
- г) кальвіністами у Швейцарії.

IV. Термін “утопія” походить від назви відомого політичного твору, автором якого є:

- а) Френсіс Бекон;
- б) Нікколо Макіавеллі;
- в) Томас Мор;
- г) Томмазо Кампанелла.

V. У 1610–1768 рр. у Південній Америці (на території сучасного Парагваю) існувала церковна держава, заснована членами католицького чернечого ордену:

- а) домініканців;
- б) францисканців;
- в) тамплієрів;
- г) єзуїтів.

VI. У 1652 р. консенсусне прийняття парламентом державних рішень було запроваджено в:

- а) Польщі (Речі Посполитій);
- б) Англійській республіці;
- в) Голландській республіці;
- г) Генуезькій республіці.

VII. Різновид монархічної форми врядування, що склався у більшості країн Європи на межі Середніх віків і Нового часу і відзначався надзвичайною централізацією функцій державного управління, дістав назву:

- а) етатизм;
- б) абсолютизм;
- в) автократизм;
- г) авторитаризм.

Література [20; 27; 34; 38; 40; 42; 50; 51; 66]

Тема 6. Новочасна філософія державного управління

1. Передумови формування новочасної парадигми державознавства.
2. Дослідження сутності та походження держави (Томас Гоббс, Гуго Гроцій, Бенедикт Спіноза).
3. Державницька думка Просвітництва (Джон Локк, Жан-Жак Руссо, Шарль Луї Монтескє, Йоган Гердер, Томас Джефферсон та ін.).
4. Становлення буржуазної теорії “розподілу влад” як політичного принципу й державно-управлінської доктрини.
5. Формування перших політичних ідеологій (ліберальної та консервативної).
6. Питання державного управління у класичній німецькій філософії (Іммануїл Кант, Йоган Фіхте, Георг Гегель).

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте загальні передумови формування нової парадигми державознавства у XVII–XVIII ст.
2. Порівняйте відомі вам новочасні концепції походження держави.

3. Проаналізуйте теорію “розподілу влад” як політичний принцип і державно-управлінську доктрину.
4. Розкажіть про особливості становлення та головні засади ліберальної ідеології.
5. Викладіть основні положення консерватизму як політичної ідеології.
6. Що ви знаєте про погляди представників класичної німецької філософії у галузі управління суспільством і державою?
7. Назвіть основні праці представників німецької класичної філософії.
8. У чому полягає сутність просвітницьких концепцій держави?

Теми рефератів

1. Новочасна філософія державного управління.
2. Особливості новочасного державознавства.
3. Просвітницькі концепції держави.
4. Лібералізм — ідеологія буржуазного суспільства.
5. Консервативна державницька думка Нового часу.
6. Проблема держави у класичній німецькій філософії.

Тестові завдання

I. Формулою самодержавної влади монарха є відомий вислів короля Франції Людовика XIV:

- а) “держава — це я”;
- б) “держава — це престол”;
- в) “держава — це династія”;
- г) “народ — це мій почет”.

II. Теорія походження держави, в основу якої було покладено уявлення про добровільну відмову індивідів від частини своїх природних прав на користь держави, отримала назву:

- а) теорії “добровільного зречення”;
- б) теорії “суспільної самоорганізації”;
- в) теорії “суспільного договору”;
- г) теорії “негласного плебісциту”.

III. Теорія “розподілу влад”, уперше висунута англійцем Джоном Локком, надалі отримала своє обґрунтування у працях:

- а) Шарля Луї Монтескє;

- б) Жан-Жака Руссо;
- в) Дені Дідро;
- г) Вольтера.

IV. Головну мету державної організації суспільства Кант вбачав у:

- а) забезпеченні недоторканності громадянських прав і свобод людини;
- б) забезпеченні стану найбільшої свободи людини, що, однак, не обмежувала б повної свободи інших людей;
- в) забезпеченні людині права власності (зокрема, права власності на життя і права власності на свободу — одна із версій класичного ліберального “трикутника прав”);
- г) забезпеченні умов для максимальної життєвої реалізації кожної людської особистості.

V. Висхідним положенням ліберальної традиції державного управління стало філософське уявлення про державу як про:

- а) “дбайливого садівника”;
- б) “нічного сторожа”;
- в) “дощову парасольку”;
- г) “старанного будівничого”.

VI. Одним із засновників консерватизму як цілісної політичної ідеології вважається:

- а) Едмунд Берк;
- б) Іммануїл Кант;
- в) Джон Локк;
- г) Адам Сміт.

VII. Найбільш досконалою з-поміж усіх держав, які коли-небудь існували у світі, Гегель вважав:

- а) Австрію;
- б) Англію;
- в) Прусію;
- г) Росію.

Література [12–14; 21; 22; 25; 26; 28; 33; 60]

Тема 7. Плюралізм державно-управлінських концепцій XIX–XX ст.

1. Завершення промислового перевороту в Європі та його роль у еволюції осмислення фундаментальних питань державного управління.
2. Глобальне поширення європейських державно-управлінських моделей: чинники та наслідки.
3. Ідейна диференціація державницького знання у сучасну добу.
4. Марксистське вчення про суспільство й державу.
5. Лібералізм як управлінська практика.
6. Консервативна традиція державного управління.
7. Фашизм як політична ідеологія та стиль урядування.

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть значення промислового перевороту як чинника розвитку системи державного управління.
2. Розкрийте сутність плюралізму.
3. Визначте основні передумови та наслідки глобалізації й диференціації західної парадигми державницького знання.
4. Окресліть основні положення марксистської концепції держави.
5. Дайте оцінку лібералізму як державно-управлінської практики.
6. З'ясуйте сутність консервативної традиції врядування на сучасному етапі.
7. Охарактеризуйте фашистську теорію і практику державного управління.
8. Чим відрізняється італійський фашизм від німецького націонал-соціалізму?
9. Яким чином ліберальні концепції розглядають розвиток місцевого самоврядування?
10. Розкрийте місце та роль системи місцевого самоврядування в марксистській концепції держави.

Теми рефератів

1. Плюралізм державно-управлінських концепцій XIX–XX ст.
2. Формування та диференціація європейської парадигми державного управління.
3. Сучасні ліберальні концепції врядування.
4. Консервативна традиція у державному управлінні.

5. Марксистська школа державознавства.
6. Європейський фашизм як управлінська альтернатива.

Тестові завдання

I. Передумовами подальшого розвитку та чіткої ідейної диференціації знань у галузі державного управління протягом XIX–XX ст. були:

- а) завершення промислового перевороту у розвинених країнах;
- б) становлення світових колоніальних імперій сучасного зразка (Британської, Французької, Німецької та ін.);
- в) формування сучасної соціальної (класової) структури суспільства;
- г) поява нових засобів комунікації та управління (телеграфного, телефонного та радіозв'язку, залізничного транспорту тощо);
- д) правильні відповіді “а”, “б” і “г”;
- е) правильних відповідей немає.

II. Ідею про “відмирання держави через її посилення” вперше було висунуто теоретиками ідеології:

- а) консерватизму;
- б) лібералізму;
- в) марксизму;
- г) анархізму.

III. Концепція державного устрою Михайла Драгоманова, в межах якої було розроблено основні філософські засади місцевого самоврядування, отримала назву:

- а) персональний автономізм;
- б) соціалістичний федералізм;
- в) громадівський соціалізм;
- г) соціальна демократія.

IV. Різновид консерватизму як політичної та державно-управлінської теорії, представники якого наголошують насамперед на необмеженості індивідуальної свободи, називається:

- а) ультраіндивідуалізм;
- б) лібертаризм;
- в) персоналізм;
- г) егоцентризм.

V. Головним політичним принципом, що його декларують теоретики лібералізму у галузі управління державою, є принцип:

- а) незворотності;
- б) незалежності;
- в) неупередженості;
- г) невторчання.

VI. Одна з форм авторитарного врядування, особливо характерна для фашистських країн, має назву:

- а) солідарна держава;
- б) консолідована держава;
- в) кооперативна держава;
- г) корпоративна держава.

VII. Фашистська модель держави в ідеологічному та управлінському відношенні є опозиційною насамперед:

- а) комунізму;
- б) соціалізму;
- в) лібералізму;
- г) консерватизму.

Література [3; 18; 22; 25; 34; 43; 54; 65; 68; 70]

Змістовий модуль III. Ідеологія, технологія та стиль у філософії державного управління і місцевого самоврядування

Тема 8. Поняття ідеології, технології та стилю у контексті сучасних дослідницьких підходів

1. Сутність та основні риси технології державного управління і місцевого самоврядування.
2. Стили державного управління та місцевого самоврядування.
3. Аналіз взаємозв'язку ідеології, технології та стилю.
4. Сутність державного управління як філософської системи.
5. Місцеве самоврядування як філософська система.
6. Особливості державного управління та місцевого самоврядування як функціонального прояву держави.

Питання для самоконтролю

1. Окресліть методологічну установку розуміння категорій ідеології, технології та стилю державного управління і місцевого самоврядування в радянській науці.
2. У чому полягає необхідність розробки проблем ідеології, технології та стилю у контексті сучасних дослідницьких підходів?
3. Яка роль ідеології в системі стратегічного управління?
4. Проаналізуйте теоретичні підходи до аналізу ідеології, технології та стилю.
5. Розкрийте сутність концепції “ідеологічного детермінізму” (назвіть представників).
6. Наскільки модернізованим є підхід до розуміння ідеології, технології та стилю державного управління, запропонований Т. Моргентау?
7. Здійсніть джерелознавчий аналіз категорій ідеології, технології та стилю.
8. Виділіть структурні елементи системи державного управління.
9. Розгляньте державу як суб’єкт управління.
10. Проаналізуйте функціональний зміст системи державного управління та місцевого самоврядування.
11. Проаналізуйте методологічні принципи співвідношення категорій “державне управління” і “управління державою”.
12. Охарактеризуйте сутність суб’єкт-об’єктної взаємодії в системі державного управління та місцевого самоврядування.

Теми рефератів

1. Ідеологія дослідницьких підходів у сучасному державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
2. Поняття ідеології, технології та стилю у контексті сучасних дослідницьких підходів.
3. Технологія дослідницьких підходів у сучасному державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
4. Стиль дослідницьких підходів у сучасному державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
5. Практично-філософський зміст державного управління.
6. Місцеве самоврядування як філософська категорія.

Тестові завдання

I. Функціональний зміст державно-управлінських структур визначає:

- а) ідеологія;
- б) технологія;
- в) структура державного управління;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

II. В. Липинський розглядає ідеологію як:

- а) конкретно-політичну доктрину, яка безпосередньо сприяє виходу з кризи інституту національної держави і яка перебуває у тісному взаємозв’язку з технологією функціонування держави, точніше, вона її визначає;
- б) своєрідний “паунок”, який необхідно “розкривати”, щоб побачити його вміст, оскільки він уявляє собі “імператив належності, форму повеління діяти так, а не інакше”;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Д. Саротрі розглядає ідеологію як:

- а) конкретно-політичну доктрину, яка безпосередньо сприяє виходу з кризи інституту національної держави і яка перебуває у тісному взаємозв’язку з технологією функціонування держави, точніше, вона її визначає;
- б) своєрідний “паунок”, який необхідно “розкривати”, щоб побачити його вміст, оскільки він уявляє собі “імператив належності, форму повеління діяти так, а не інакше”;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

IV. Під системою державного управління слід розуміти:

- а) сукупність державних органів, які виконують єдину функцію — управління;
- б) сукупність елементів і взаємодію між ними, кожен з яких має свою внутрішню структуру, яка охоплюється такими поняття-

- ми, як структура системи управління або структура управління;
- в) обидві відповіді правильні;
 - г) правильних відповідей немає.

V. На думку більшості вчених система державного управління та місцевого самоврядування включає керовану підсистему і охоплює:

- а) організацію та функціонування суб'єкта державного управління — управляючу систему;
- б) структуру взаємозв'язків управляючої системи із суспільною системою — керованими об'єктами;
- в) компоненти суспільної системи чи окремі її прояви, які створюють у процесі взаємозв'язку структури керованої системи і безпосередньо сприймають державно-управлінський вплив або беруть участь у їх формуванні;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "а" і "в";
- е) правильні відповіді "б" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

VI. Структурними елементами системи державного управління є:

- а) управляюча (суб'єкт управління) підсистема;
- б) керована (об'єкт управління) підсистема;
- в) управлінська підсистема;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "а" і "в";
- е) правильні відповіді "б" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

VII. Знайдіть неправильну відповідь. Система державного управління залежить від наступних факторів:

- а) рівня розвитку суспільства;
- б) форми державного правління;
- в) соціально-економічного устрою;
- г) визначається функціями держави, її політичними цілями;
- д) національною ідеєю та ідеологією в цілому.

Література [1; 4; 7; 10; 15; 16; 32; 61–63]

Тема 9. Місце і роль ідеології та технології в системі державного управління і місцевого самоврядування

1. Роль і значення ідеології в системі державного управління та місцевого самоврядування.
2. Структурні елементи ідеології в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
3. Моделі ідеології в державному управлінні.
4. Фактори впливу на формування національної ідеології.
5. Сутність та основні риси технології державного управління.
6. Рівні технології державного управління. Стадії управлінського процесу.
7. Технологізація видів діяльності державного управління та місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Чому на сучасному етапі розвитку українського суспільства ідеологія набуває нових форм впливу на вирішення стратегічних завдань держави?
2. Назвіть основні структурні елементи ідеології в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
3. Охарактеризуйте моделі ідеології в державному управлінні.
4. Розкрийте сутність національної ідеї та національної ідеології.
5. Які основні фактори впливають на формування національної ідеології?
6. Розкрийте принципи розмежування понять національної ідеї та національної ідеології.
7. Від чого залежить ефективність ідеології?
8. Окресліть основні підходи до розуміння технології.
9. Назвіть основні рівні технології в системі державного управління та місцевого самоврядування.
10. Охарактеризуйте структуру технології державного управління.
11. Які фактори впливають на характер управлінської технології?
12. Чи забезпечує технологія державного управління розвиток системи державного управління?

Теми рефератів

1. Місце і роль ідеології та технології в системі державного управління і місцевого самоврядування.
2. Ідеологія як чинник державного управління.
3. Місце і роль ідеології в системі місцевого самоврядування.
4. Сутність технології державного управління.
5. Структура технології державного управління.
6. Сутність і структура технології місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Основними моделями ідеології в системі державного управління є:

- а) модель конденсації;
- б) інтегративна модель;
- в) дивергентна модель;
- г) модель ревіталізації ідеології;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “а”, “в” і “г”;
- ж) усі відповіді правильні.

II. Модель конденсації характеризується:

- а) зміною певних усталених поглядів на процес державного управління і місцевого самоврядування;
- б) формування нової ідеології, що відбувається внаслідок “розщеплення вже наявних ідеологій”, а саме: в результаті редуцції, дезінтеграції, дивергенції;
- в) поверненням до старих ідей у більш чи менш модифікованій формі;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Знайдіть неправильну відповідь. Основними факторами, що сприяють інтенсифікації суспільного розвитку і безпосередньо впливають на розроблення державної ідеології в Україні, є:

- а) національне відродження;

- б) економічне зростання та соціальний захист населення;
- в) багатопартійність, яка зумовлює ідеологічний плюралізм (кожна партія пропонує власну модель бачення соціальної дійсності);
- г) ідея державної та політичної цілісності;
- д) подолання конфронтації між регіонами (Захід-Схід) та політичними силами (ліві-праві).

IV. Беручи до уваги фактори, які впливають на формування державної ідеології, можна виділити наступні етапи її становлення в Україні:

- а) розроблення системи поглядів, якими має керуватися молода Українська держава;
- б) спроба практично надати цій ідеологічній системі основоположного значення в розробленні політичного курсу держави;
- в) поширення знання про ідеологію, щоб її сприйняли і нею оволоділи люди;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

V. Знайдіть неправильну відповідь. До основних рівнів технології державного управління належать:

- а) теоретичний;
- б) методологічний;
- в) науковий;
- г) практичний.

VI. Технологіям державного управління забезпечує операційну реалізацію функцій державного управління наступним чином:

- а) визначення мети;
- б) розподіл діяльності за етапами;
- в) визначення програми послідовних дій та операцій;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

VII. Знайдіть неправильну відповідь. Критеріями ефективності державного управління та місцевого самоврядування виступають:

- а) простота;
- б) оптимальність;
- в) економічність;
- г) гнучкість;
- д) надійність;
- е) зручність у застосуванні.

Література [10; 15; 17; 23; 24; 32; 45; 48; 58; 63]

Тема 10. Онтологія взаємозв'язку ідеології, технології та стилю в управлінській діяльності

- 1. Сутність онтології взаємозв'язку.
- 2. Особливості онтології взаємозв'язку в системі державного управління та місцевого самоврядування.
- 3. Онтологічний зміст ідеології, технології та стилю.
- 4. Лібералізм і консерватизм.
- 5. Стратегічний стиль у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Питання для самоконтролю

- 1. У чому полягає сутність онтології взаємозв'язку?
- 2. Розкрийте онтологічний зміст взаємозв'язку ідеології технології та стилю в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
- 3. У чому полягає національна специфіка розуміння ідеології, технології та стилю в державному управлінні і місцевому самоврядуванні?
- 4. Що таке псевдоідеологія?
- 5. Проаналізуйте “систему аналітичних стилів”, що запропонував М. Лозано.
- 6. Охарактеризуйте принцип “технократизму” у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
- 7. У чому полягає сутність технократичних стилів у державному управлінні?

- 8. Як, на вашу думку, ідеологія може стати “арбітровим механізмом гармонізації” розбіжностей між різними гілками державної влади?
- 9. Яким чином у перехідний період держави застосовується корпоративно-демократичний стиль і чи є він ефективним?
- 10. Розкрийте сутність демотивуючого стилю управління.
- 11. У чому полягає стратегічний стиль державного управління?
- 12. Що таке ідеологія в місцевому самоврядуванні?

Теми рефератів

- 1. Онтологія взаємозв'язку ідеології, технології та стилю в державному управлінні.
- 2. Стратегічний стиль у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
- 3. Ідеологія, технологія та стиль у місцевому самоврядуванні.
- 4. Онтологічний зміст ідеології у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
- 5. Онтологічний зміст технології у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
- 6. Онтологічний зміст стилю у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Тестові завдання

I. Ідеологія у державному управлінні та місцевому самоврядуванні включає:

- а) принцип;
- б) оформлення мети;
- в) спосіб реалізації принципу, мети;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

II. Технологія у державному управлінні та місцевому самоврядуванні включає:

- а) принцип;
- б) оформлення мети;
- в) спосіб реалізації принципу, мети;

- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Стиль у державному управлінні та місцевому самоврядуванні та місцевому самоврядуванні включає:

- а) форму застосування способу реалізації принципу, мети;
- б) оформлення мети;
- в) спосіб реалізації принципу, мети;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

IV. Технологія у державному управлінні та місцевому самоврядуванні розглядається як:

- а) чітко регламентований процедурний ряд, який впливає на формування конкретної ідеології розвитку та функціонування державного управління та місцевого самоврядування;
- б) безпосереднє здійснення функції державного управління, яка створена для того, щоб вишукати ефективні механізми функціонування держави та системи державного управління і місцевого самоврядування;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

V. Техноструктура у державному управлінні та місцевому самоврядуванні розглядається як:

- а) чітко регламентований процедурний ряд, який впливає на формування конкретної ідеології розвитку та функціонування державного управління та місцевого самоврядування;
- б) безпосереднє здійснення функції державного управління, яка створена для того, щоб вишукати ефективні механізми функціонування держави та системи державного управління і місцевого самоврядування;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. До основних стилів у державному управлінні належать:

- а) утилітарний;
- б) інструменталістський;
- в) конституційний;
- г) інституційний;
- д) функціоналістський;
- е) доктринерський;
- є) плюралістичний;
- ж) корпоративний;
- з) узгоджений;
- и) демотивуючий;
- і) стратегічний.

VII. Утилітарний стиль державного управління:

- а) припускає, що управління здійснюється відповідно до попередньо прийнятого рішення та раціонального вибору механізмів, включаючи власні уподобання та інтереси персоналу;
- б) визначає форму здійснення державного управління через “серію стратегічних кроків”, при якому нехтується важливістю ритуалів і символів у здійсненні функцій державного управління;
- в) проявляється у реалізації регіональних інтересів і здійснюється виконавчою гілкою влади, яка “рекламує свою здатність задовольнити такі інтереси”;
- г) спирається на певні схеми взаємодії суб’єкта та об’єкта державного управління, їх функціональних взаємовідносин.

Література [7; 10; 15; 35; 41; 52; 53; 62; 64; 69]

Тема 11. Ідеологічні імперативи технології та стилю впровадження адміністративної системи

1. Сутність і особливості ідеологічних імперативів технології та стилю впровадження адміністративних реформ.
2. Мета та завдання адміністративної реформи в Україні.
3. Форми ідеології процесу реформування.
4. Ідеологія запровадження в Україні адміністративної реформи.
5. Модель запровадження адміністративної реформи в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність ідеологічних імперативів.
2. У чому полягають особливості ідеологічних імперативів технології та стилю впровадження адміністративних реформ?
3. Назвіть структурні елементи технології запровадження адміністративної реформи.
4. Як забезпечити оптимальне протікання реформаційних процесів?
5. Що таке процес “ідеологічної творчості” та які основні його форми?
6. Виділіть основні рівні ідеології запровадження в Україні адміністративної реформи.
7. У чому полягають ідеологічні імперативи запровадження адміністративної реформи?
8. Назвіть структурні елементи технології впровадження адміністративної реформи.
9. Які ви знаєте основні моделі впровадження адміністративної реформи в Україні?
10. У чому полягає сутність легітимізації адміністративної реформи?

Теми рефератів

1. Ідеологічні імперативи технології та стилю впровадження в Україні адміністративної системи.
2. Ідеологія запровадження в Україні адміністративної реформи.
3. Концептуальні засади запровадження адміністративної реформи в Україні.
4. Технологія запровадження в Україні адміністративної реформи.
5. Модель адміністративної реформи в Україні.
6. Державно-координаційна рада із запровадження адміністративної реформи в Україні.

Тестові завдання:

I. Знайдіть неправильну відповідь. Згідно з основним напрямом впровадження адміністративної реформи має бути:

- а) створення системи законодавчих актів щодо впровадження адміністративної реформи:

- б) формування нових державних інститутів, організаційних структур і механізмів державного управління;
- в) ідеологічне забезпечення системи державного управління;
- г) кадрове забезпечення системи державного управління;
- д) укріплення та формування фінансово-економічних основ функціонування державного управління;
- е) наукове та інформаційне забезпечення системи державного управління та місцевого самоврядування, формування механізмів наукового та інформаційного моніторингу її функціонування.

II. До основних форм ідеології процесу реформування системи державного управління належать:

- а) авторитарність;
- б) демократичність;
- в) репресивність;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

III. Ідеологія запровадження в Україні адміністративної реформи має включати такі основні рівні:

- а) теоретико-концептуальний;
- б) програмно-політичний;
- в) рівень актуалізації;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. На програмно-політичному рівні:

- а) цілі, принципи та ідеали, оформлені в адміністративній реформі, переводяться у програму дій державно-управлінських структур, що й слугує основою прийняття державно-управлінських рішень;

- б) характеризується ступінь усвідомлення громадськістю необхідності впровадження адміністративної реформи;
- в) формуються основні положення запровадження адміністративної реформи;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Технологія запровадження адміністративної реформи в Україні потребує:

- а) економічного оформлення;
- б) політико-правового оформлення;
- в) ідеологічного оформлення;
- г) конституційне оформлення;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “б” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

VI. Робота Державно-координаційної ради повинна здійснюватися за такими напрямками:

- а) проведення соціологічних досліджень з метою вироблення на їх основі результатів практичних рекомендацій для урядових установ;
- б) здійснення аналізу, прогнозу щодо запровадження адміністративної реформи;
- в) проведення науково-практичних конференцій з метою вироблення ефективних механізмів запровадження адміністративної реформи, консолідації законодавчих і виконавчих структур;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “б” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

VII. Основними критеріями запровадження адміністративної реформи в Україні мають бути:

- а) ступінь політичної активності населення;

- б) ініціативність управлінської еліти з реформування діяльності;
- в) рівень компетентності, культури та розвитку демократичних принципів у державно-управлінських структурах;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “б” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

Література [10; 18; 22; 24; 25; 30; 35; 49; 56; 57]

Тема 12. Ідеологія, технологія та стиль кадрового забезпечення державного управління і місцевого самоврядування

1. Сутність ідеології та технології кадрового забезпечення державного управління і місцевого самоврядування.
2. Кадрове забезпечення державного управління та місцевого самоврядування як філософська категорія.
3. Нормативно-правова база кадрового державного управління та місцевого самоврядування.
4. Структурні елементи технології кадрового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування.
5. Ідеологія надання управлінських послуг населенню органами державного управління та місцевого самоврядування.
6. Технологія комплексного надання управлінських послуг населенню.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні принципи технології кадрового забезпечення державного управління.
2. Виділіть структурні елементи кадрового забезпечення державного управління.
3. Яким чином здійснюється просування по службі у “формі плавної спадковості”?
4. Дайте порівняльну характеристику кадрового забезпечення системи державного управління і місцевого самоврядування.
5. У чому полягає технологія формування кадрового резерву державної служби?

6. Чи визначає стиль діяльності державних службовців типи державних службовців?
7. Охарактеризуйте кадрові забезпечення як необхідну складову ефективності державного управління.
8. Проаналізуйте ст. 55 Закону України “Про звернення громадян”.
9. Від чого залежить ефективність адміністративних процедур?
10. Що таке “урядовий консалтинг”?
11. Що таке пряме та опосередковане у наданні послуг населенню?
12. Охарактеризуйте технологію комплексного надання управлінських послуг.
13. У чому полягає стиль міжвідомчого співробітництва?

Теми рефератів

1. Ідеологія кадрового забезпечення державного управління і місцевого самоврядування.
2. Технологія кадрового забезпечення державного управління і місцевого самоврядування.
3. Стиль кадрового забезпечення державного управління і місцевого самоврядування.
4. Ідеологія надання управлінських послуг населенню органами державного управління.
5. Ідеологія надання управлінських послуг населенню органами місцевого самоврядування.
6. Структурні елементи технології кадрового забезпечення державного управління і місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Структурними елементами технології кадрового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування виступають:

- а) прогноз і планування потреб апарату державних органів у кадрах;
- б) добір, прийом і просування по службі;
- в) створення кадрового резерву;
- г) стажування та формування професіоналізму та компетентності;
- д) підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації;

- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) правильні відповіді “б” і “в”;
- ж) правильні відповіді “а” і “в”;
- и) усі відповіді правильні.

II. Планування коригування чисельності кадрового складу має здійснюватися у зв'язку:

- а) із скороченням персоналу;
- б) розширенням чисельності персоналу;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Оцінювальними методами та процедурами кадрового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування виступають:

- а) методи безпосереднього вивчення особистості;
- б) проєктивні методи;
- в) експертні методи;
- г) психофізіологічні та медичні методи;
- д) методи професіонального переміщення по службі;
- е) конкурсні методи;
- є) правильні відповіді “а” і “б”;
- ж) правильні відповіді “в” і “г”;
- з) правильні відповіді “д” і “е”;
- и) усі відповіді правильні.

IV. Експертні методи базуються на:

- а) оцінюванні членів сім'ї, співробітників, сусідів, керівника, включаючи спостереження інтерв'ю;
- б) співбесіді, анкетуванні, інтерв'ю, біографічному методі, самооцінці та самоаналізі;
- в) змаганні, альтернативні вибори, екзамен, рейтингове оцінювання;
- г) відображенні суб'єктивності, функціонально-рольової ідентифікації;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

V. Знайдіть неправильну відповідь. До основних етапів кадрового резерву в системі державного управління належать:

- а) початковий етап;
- б) вивчення та оцінювання кандидатів на зарахування до резерву;
- в) добір кандидатів до складу резерву;
- г) організація підготовки резерву;
- д) оцінка готовності до резерву.

VI. Ефективна технологія надання державно-управлінських послуг можлива лише за наявності певних ресурсів політики, якими виступають:

- а) центральність;
- б) фінансове забезпечення;
- в) влада;
- г) державні організаційні засоби;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

VII. Технологія комплексного надання послуг населенню передбачає:

- а) ієрархічність;
- б) спеціалізацію;
- в) стандартизацію;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

Література [10; 15; 23; 29; 45; 55; 58]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Аверьянов В. Б.* Аппарат государственного управления: содержание деятельности и организационные структуры. — К.: Наук. думка, 1990. — 147 с.
2. *Акви́нский Тома.* Коментарі до Арістотелевої “Політики” / Пер. з лат. О. Кислюка; Передм. В. Котусенка. — К.: Основи, 2000. — 794 с.

3. *Андрусак Т.* Шлях до свободи (Михайло Драгоманов про права людини). — Л.: Світ, 1998. — 192 с.
4. *Ансофф И.* Стратегическое управление. — М.: Экономика, 1989. — 520 с.
5. *Аристотель.* Политика / Пер. з давньогр.; Передм. О. Кислюка. — 2-ге вид. — К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. — 239 с.
6. *Артхашастра.* Наука політики: Пер. с санскрита. — М.: Ладомир; Наука, 1993. — 796 с.
7. *Атаманчук Г. В.* Теория государственного управления. — М.: Юрид. лит., 1997. — 256 с.
8. *Бакуменко В. Д.* Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики. — К.: УАДУ, 2000. — 328 с.
9. *Библия:* Канонические книги Ветхого и Нового завета: Пер. с рус. — Chicago: SGP, 1990. — 292 с.
10. *Войтович Р. В.* Идеология, технология та стиль у державному управлінні: Навч.-метод. посіб. — К.: НАДУ, 2003. — 192 с.
11. *Вступ до політології: Екскурс в історію правничо-політичної думки / В. Й. Скиба, В. П. Горбатенко, В. В. Туренко.* — К.: Основи, 1996. — 717 с.
12. *Галаидзе П. Н.* Учение Иммануила Канта о государстве и праве. — М.: Госюриздат, 1960. — 51 с.
13. *Гегель Г. В. Ф.* Философия права: Пер. с нем. — М.: Мир кн.; Литература, 2007. — 464 с.
14. *Гоббс Т.* Левіафан: Пер. з англ. — К.: Дух і Літера, 2000. — 688 с.
15. *Государственное управление: основы теории и организации: Учебник / Под ред. В. А. Козбаненко.* — М.: Статут, 2000. — 912 с.
16. *Гурне Б.* Державне управління: Пер. з фр. — К.: Основи, 1993. — 164 с.
17. *Запровадження стратегічного планування в Україні: Збірка документів і матеріалів / Уклад. В. Тертичка.* — К.: НАДУ, 2006. — 216 с.
18. *Зіллер Ж.* Політико-адміністративні системи країн ЄС: Порівняльний аналіз: Пер. з фр. — К.: Основи, 1996. — 420 с.
19. *История политических и правовых учений. Древний мир.* — М.: Наука, 1985. — 350 с.

20. *История* политических и правовых учений. Средние века и Возрождение. — М.: Наука, 1986. — 350 с.
21. *История* политических и правовых учений XVII–XVIII вв. — М.: Наука, 1989. — 448 с.
22. *Консерватизм*: Антологія / Упоряд.: О. Проценко, В. Лісовий. — К.: ВД “Простір”; Смолоскип, 2008. — 788 с.
23. Кордун О. О., Ващенко К. О., Павленко Р. М. Особливості виконавчої влади в пострадянській Україні. — К.: МАУП, 2002. — 248 с.
24. Леонова А. О., Давидова В. П., Новачук О. О. Ефективність державного управління в контексті євроінтеграції. — К.: ДПА України, 2007. — 390 с.
25. *Лібералізм*: Антологія / Упоряд.: О. Проценко, В. Лісовий. — К.: Смолоскип, 2002. — 1126 с.
26. Локк Д. Два трактата о государственном правлении // Д. Локк. Сочинения: В 3-х т.: Пер. с англ. — М.: Мысль, 1999. — Т. 3. — 516 с.
27. *Макиавеллі Н.* Флорентійські хроніки. Державець / Пер. з італ. А. Перепада. — К.: Основи, 1998. — 492 с.
28. *Монтескьє Ш.* О духе законов: Пер. с фр. — М.: Мысль, 1999. — 423 с.
29. *Органи* державної влади в Україні: структура, функції і тенденції розвитку: Навч. посіб. — К.: Нічлава; Івано-Франківськ, 2003. — 288 с.
30. *План дій* для нового міністра: практичний посібник / Т. Мотренко, А. Вишневський, В. Баєв, А. Бондаренко; За заг. ред. Т. Мотренка. — К.: Центр сприяння інституційному розвитку держ. служби, 2006. — 352 с.
31. *Платон.* Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. — К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2005. — 356 с.
32. *Райт Г.* Державне управління: Пер. з англ. — К.: Основи, 1994. — 191 с.
33. *Руссо Ж.-Ж.* Политические сочинения. Трактаты: Пер. с фр. — К.: Наук. думка, 2000. — 788 с.
34. *Себайн Джордж Г., Торсон Томас Л.* Історія політичної думки: Пер. з англ. — К.: Основи, 1997. — 838 с.
35. *Тертичка В. В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К.: Основи, 2002. — 750 с.
36. *Святий Августин.* Сповідь / Пер. Ю. Мушака. — 3-тє вид. — К.: Основи, 1999. — 319 с.
37. *Цицерон, Марк Тулій.* Про державу. Про закони. Про природу богів / Пер. з лат. В. Литвинова. — К.: Основи, 1998. — 477 с.
- Додаткова*
38. *Азаркин Н. Н., Левченко В. Н., Мартышин О. В.* История политических учений. — М.: Юристъ, 1994. — 132 с.
39. *Антология* мировой философии: В 4-х т. — М.: Мысль, 1969. — Т. 1. — 936 с.
40. *Баткин Л. Н.* Данте и его время: поэт и политика. — М.: Наука, 1965. — 198 с.
41. *Білоус В.* Проблеми координації у державному управлінні України // Вісник УАДУ. — 2000. — № 4. — С. 37–41.
42. *Брагина Л. М.* Гражданский гуманизм и античная этико-политическая мысль // Античное наследие в культуре Возрождения. — М.: Наука, 1984. — С. 20–27.
43. *Буржуазная* конституция на современном этапе: Основные тенденции. — М.: Наука, 1983. — 216 с.
44. *Буржуазное* общество в поисках стабильности. — М.: Наука, 1990. — 272 с.
45. *Бутирська Т.* Державне будівництво: концептуальна трансформація // Зб. наук. пр. НАДУ. — 2005. — Вип. 2. — С. 20–29.
46. *Вебер М.* Про деякі категорії соціології розуміння // М. Вебер. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. О. Погорілого. — К.: Основи, 1998. — С. 104–156.
47. *Виндельбанд В. Платон.* — К.: Зовнішторгвидав України, 1993. — 176 с.
48. *Воронков А. А.* Методы анализа и оценки государственных программ в США. — М.: Наука, 1986. — 190 с.
49. *Грицяк І.* Моделі регіонального та місцевого рівнів європейського управління // Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід: Зб. матеріалів та док. / Наук. ред. М. Пухтинський. — К.: Атіка, 2006. — С. 269–279.
50. *Гусев В. І.* Історія західноєвропейської філософії XV–XVII ст.: Навч. посіб. — К.: Либідь, 1994. — 256 с.
51. *Данте Алигиери.* Малые произведения: Пер. с итал. — М.: Наука, 1968. — 651 с.

52. *Державне управління в Україні: централізація і децентралізація* / За ред. Н. Р. Нижник. — К.: УАДУ, 1997. — 448 с.
53. *Здіорук С. І.* Суспільно-релігійні відносини: виклики Україні XXI століття. — К.: Знання України, 2005. — 552 с.
54. *Золоторев В.* Європа-22 // Київській телеграф. — 2001. — № 42. — 5–11 нояб. — С. 11.
55. *Ищенко О.* Кадрове забезпечення місцевого та регіонального розвитку // Зб. наук. пр. НАДУ. — 2004. — Вип. 1. — С. 3–13.
56. *Кальниш Ю.* Інституціональні особливості аналітичного супроводу процесів вироблення та реалізації державної політики в сучасній Україні // Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президенті України. — 2006. — Вип. 2. — К.: НАДУ, 2006. — С. 36–43.
57. *Контроль* за деятельностью государственной администрации во Франции. — М.: НИЦПТК, 1994. — 88 с.
58. *Кремень В. Г., Бинько І. Ф., Головащенко С. І.* Політична безпека України: концептуальні засади та система забезпечення: Монографія. — К.: МАУП, 1998. — 92 с.
59. *Лейпхарт А.* Демократия в многосоставных обществах: сравнительное исследование: Пер. с англ. — М.: Аспект Пресс, 1997. — 287 с.
60. *Лейст О. Э.* Учение Бенедикта Спинозы о государстве и праве. — М.: Госюриздат, 1957. — 56 с.
61. *Мельников О.* Функціональний аналіз в органах державної влади // Вісник УАДУ. — 2001. — № 1. — С. 41–50.
62. *Нижник Н. Р., Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління. — К.: УАДУ, 1998. — 160 с.
63. *Пал Л.* Аналіз державної політики: Пер. з англ. — К.: Основи, 1999. — 188 с.
64. *Регіональне управління: Навч. посіб.* / Л. М. Зайцева, С. М. Серьогін, Н. Й. Коніщева та ін.; За наук. ред. Л. М. Зайцевої. — Д.: ДФ УАДУ, 2000. — 240 с.
65. *Ролз Д.* Політичний лібералізм / Пер. з англ. О. Мокровольського. — К.: Основи, 2000. — 352 с.
66. *Смирин М. М.* О политической концепции Эразма Роттердамского // Ежегодник германской истории. — М., 1972. — 440 с.
67. *Утченко С. Л.* Политические учения Древнего Рима III–I вв. до н. э. — М.: Наука, 1977. — 256 с.
68. *Цивилизационные модели современности и их исторические корни* / Ю. Н. Пахомов, С. Б. Крымский, Ю. В. Павленко и др.; Под ред. Ю. Н. Пахомова. — К.: Наук. думка, 2002. — 632 с.
69. *Шаповал В. М.* Виконавча влада в розвинутих країнах (конституційно-правовий аспект): Навч. посіб. — К.: УАДУ, 1996. — 60 с.
70. *Энгельс Ф.* Происхождение семьи, частной собственности и государства. В связи с исследованиями Льюиса Г. Моргана: Пер. с нем. — М.: Политиздат, 1985. — 238 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування”	6
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Філософія державного управління і місцевого самоврядування”	8
Список літератури.....	42

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. К. Валицька*
Комп’ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4535

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.
Ум. друк. арк. 2,79. Обл.-вид. арк. 1,63. Наклад 30 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*